

Warszawa, 11.03.2016 r.

SYTUACJA NA RYNKU PRACY OSÓB MŁODYCH W 2015 ROKU

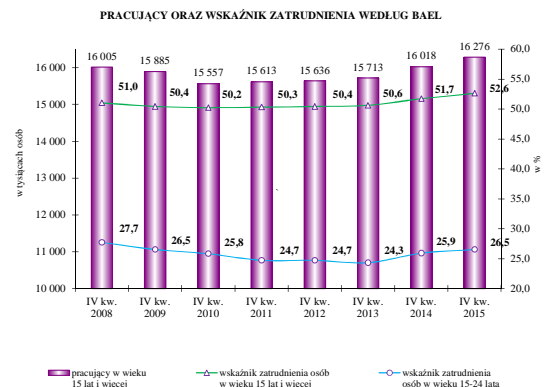
I. Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski (BAEL) ¹

W IV kwartale 2015 r. aktywnymi zawodowo pozostawało 56,5% ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 0,2 p. p. więcej niż w IV kwartale 2014 r.

Wysoki poziom bierności zawodowej warunkowany jest przede wszystkim **niską aktywnością młodzieży (33,2%), co wynika z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode z uwagi na kontynuowanie nauki.** Zatem tylko co trzeci młody człowiek był aktywny zawodowo, podczas gdy aktywność osób w wieku 25-34 lata wynosiła 85,4%, a w wieku 35-44 lata 87,7%.

W IV kwartale 2015 r. biernymi zawodowo było 2 798 tys. młodych ludzi w wieku 15-24 lata i stanowili oni 20,8% wszystkich biernych zawodowo (13 478 tys. osób). W porównaniu do IV kwartału 2014 r., w grupie biernych zawodowo w wieku 15-24 lata, odnotowano spadek o 31 tys. osób, tj. o 1,1%.

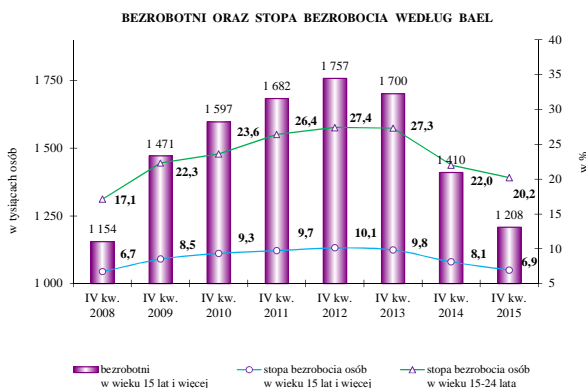
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej wzrósł w IV kwartale 2015 r. do 52,6% (tj. o 0,9 p. p. w porównaniu do IV kwartału 2014 r.). **Wśród osób w wieku 15-24 lata wskaźnik zatrudnienia wyniósł 26,5%**, i w porównaniu do IV kwartału 2014 r. zwiększył się o 0,6 p. p.

Stopa bezrobocia młodzieży wyniosła w IV kwartale 2015 r. 20,2% i blisko 3-krotnie przewyższała wartość charakteryzującą populację w wieku 15 lat i więcej (6,9%). W IV kwartale 2015 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród młodych o 1,8 p. p. w porównaniu do IV kwartału 2014 r. Stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej zmalała

o 1,2 p. p. Wskaźnik stopy bezrobocia młodych jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi ludności.

Należy dodać, że jakkolwiek wskaźnik bezrobocia młodzieży pozostaje zdecydowanie wyższy niż ludności w wieku 15 lat i więcej, to Polska nie stanowi tu wyjątku. Wysoką stopę bezrobocia młodzieży, często 2-krotnie przekraczającą wskaźniki dla osób w wieku produkcyjnym notuje się w wielu krajach UE.

¹ Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski w IV kwartale 2015 r., GUS, Warszawa 23.02.2016 r.

Od III kw. 2012 r. do uogólniania wyników badania BAEL na populację generalną zastosowano dane o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Nastąpiły również zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostat. W związku z wprowadzonymi zmianami prezentowane wyniki BAEL nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 r.

Dane za IV kwartał 2015 r. są to dane wstępne

II. Bezrobocie rejestrowane²

Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2015 poz. 149) m.in. osoby bezrobotne do 30 r. ż. mają status osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w grupie tej mieszczą się również bezrobotni do 25 r. ż. W związku z tym powiatowe urzędy pracy powinny przedstawić im propozycję zatrudnienia lub innej formy aktywizacji zawodowej. Poza usługami rynku pracy, czyli pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym i informacją zawodową, organizacją szkoleń, pomocą w aktywnym poszukiwaniu pracy, urzędy pracy oferują młodym bezrobotnym również inne działania wspierające aktywizację zawodową.

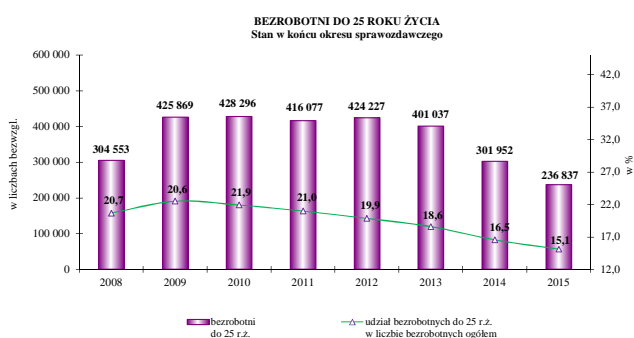
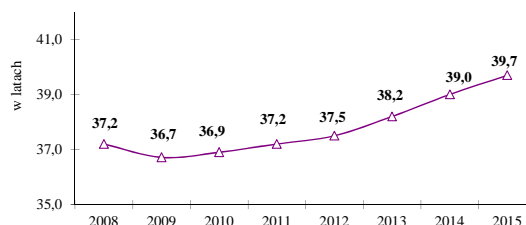
Osoby do 25 r. ż. są objęte Gwarancjami dla Młodzieży, czyli urzędy pracy mają obowiązek zapewnienia młodym ludziom w wieku do 25 lat - którzy nie mają zatrudnienia, ani nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu - dobrej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia, przyuczenia do zawodu lub stażu w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy.

Poziom bezrobocia

Średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych, w końcu 2015 r. wyniósł 39,7 lat, czyli wzrósł szósty rok z rzędu. W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu wieku zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych ze względu na starzenie się społeczeństwa. Wraz ze zmianami w strukturze wiekowej ludności następowały zmiany struktury bezrobotnych.

W latach 1993-1995 w urzędach pracy zarejestrowana była najwyższa liczba młodych osób – powyżej 900 tys., przy czym w niektórych kwartałach przekraczała 1 mln osób. Wówczas też wysokie były udziały młodych w ogólnej liczbie zarejestrowanych – sięgały nawet 34,5%. W kolejnych latach wyższy spadek liczby młodych niż w pozostałych kategoriach wiekowych spowodował, że ich odsetek w ogólnej liczbie zarejestrowanych zmniejszył się do 30,7% w końcu 1997 r., ale w końcu 1999 r. ponownie zwiększył się do 31%. Następnie proces spadku trwał do końca roku 2007. Rok później w urzędach pracy zarejestrowanych było

ŚREDNI WIEK ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH
Stan w końcu okresu sprawozdawczego

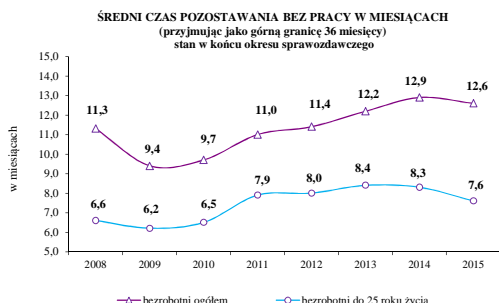

o 7,8%. **W kolejnych trzech latach odnotowano spadek liczby bezrobotnych do 25 r. ż. do poziomu 236,8 tys. w końcu 2015 r. (spadek o 21,6%), a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem wyniósł 15,1%.**

² Dane pochodzą z miesięcznego sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy oraz załącznika 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy” i załącznika 3 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności”.

W końcu 2015 r. najwięcej młodych bezrobotnych miało wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 65,7 tys. osób (27,7% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.). Młodych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej było 104,6 tys. osób (44,2%). Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 48 tys. młodych (20,3%), wyższe zaś 18,5 tys. osób (7,8%).

Zarówno wiek jak i poziom wykształcenia wpływają na czas pozostawania bez pracy. Średni

czas pozostawania bez pracy w końcu 2015 r. dla bezrobotnych ogółem wyniósł 12,6 miesiąca i był o 0,3 miesiąca krótszy niż w końcu 2014 r. Młodzi pozostawali bez pracy dużo krócej, bo 7,6 miesiąca wobec 8,3 miesiący w końcu 2014 r.

Wśród młodych do 25 r. ż. dominowały osoby poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy – 68,6 tys. osób (29% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.) oraz od 3 do 6 miesięcy – 52,3 tys. osób (22,1%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 20,2 tys. osób (8,5%).

Czas pozostawania bez pracy wzrasta wraz z wiekiem bezrobotnych i obniża się wraz z podnoszeniem się poziomu wykształcenia. Świadczy to o tym, że bardziej narażone na długotrwałe pozostawanie bez pracy są osoby starsze oraz posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. W końcu 2015 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż. najliczniejszą populację stanowiły osoby bez stażu pracy – 111,7 tys. osób (47,2% młodych bezrobotnych), następnie bezrobotni ze stażem do 1 roku – 69,7 tys. osób (29,4%) oraz od 1 do 5 lat – 53,9 tys. osób (22,8%). Z tego względu młodzi 2-krotnie rzadziej niż starsi mają prawo do otrzymania zasiłku dla bezrobotnych.

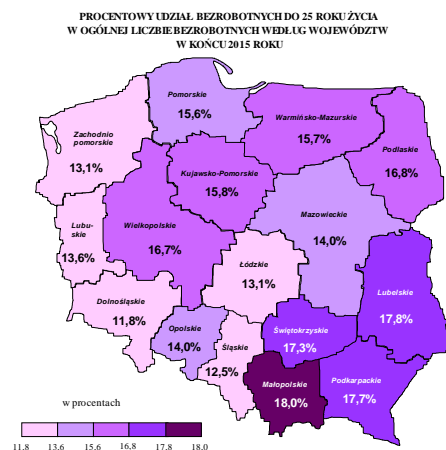
W końcu 2015 r., prawo do zasiłku posiadało 13,2 tys. osób do 25 r. ż., co stanowiło 5,6% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii wiekowej. Liczba ta w odniesieniu do stanu z końca 2014 r. spadła o 2,2 tys. osób (tj. o 14%). Wśród bezrobotnych ogółem prawo do zasiłku posiadało 13,9%.

Istotny wpływ na strukturę bezrobocia młodych mają zachodzące zmiany demograficzne oraz wzrost możliwości i zainteresowania podejmowaniem dalszej nauki. Nadal wysoka liczba młodych ludzi podejmuje studia wyższe i tym samym zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. Tym samym również w strukturze bezrobotnych odsetek osób z wyższym wykształceniem, z roku na rok, wzrasta. W końcu 1999 r. wyższe wykształcenie posiadało ok. 2% bezrobotnych, a w końcu 2015 r. – 12,8%. Wśród młodych odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wyniósł 7,8% w końcu 2015 r. Nie ma możliwości porównania z 1999 r. ponieważ dane nt. struktury młodych bezrobotnych są gromadzone od 2005 r., kiedy to wśród młodych bezrobotnych dyplomy wyższych uczelni posiadało 5,5%.

Terytorialne zróżnicowanie

Liczba bezrobotnych do 25 r. ż., jak również zmiany poziomu bezrobocia w tej grupie, kształtowały się na różnym poziomie w poszczególnych województwach i powiatach.

W końcu 2015 r. najwyższą liczbę bezrobotnych do 25 r. ż. odnotowano w województwach: mazowieckim (30,3 tys. osób), podkarpackim (21,9 tys.) oraz małopolskim (21,5 tys. osób). Z kolei najniższa liczba bezrobotnych w omawianej grupie wiekowej wystąpiła,

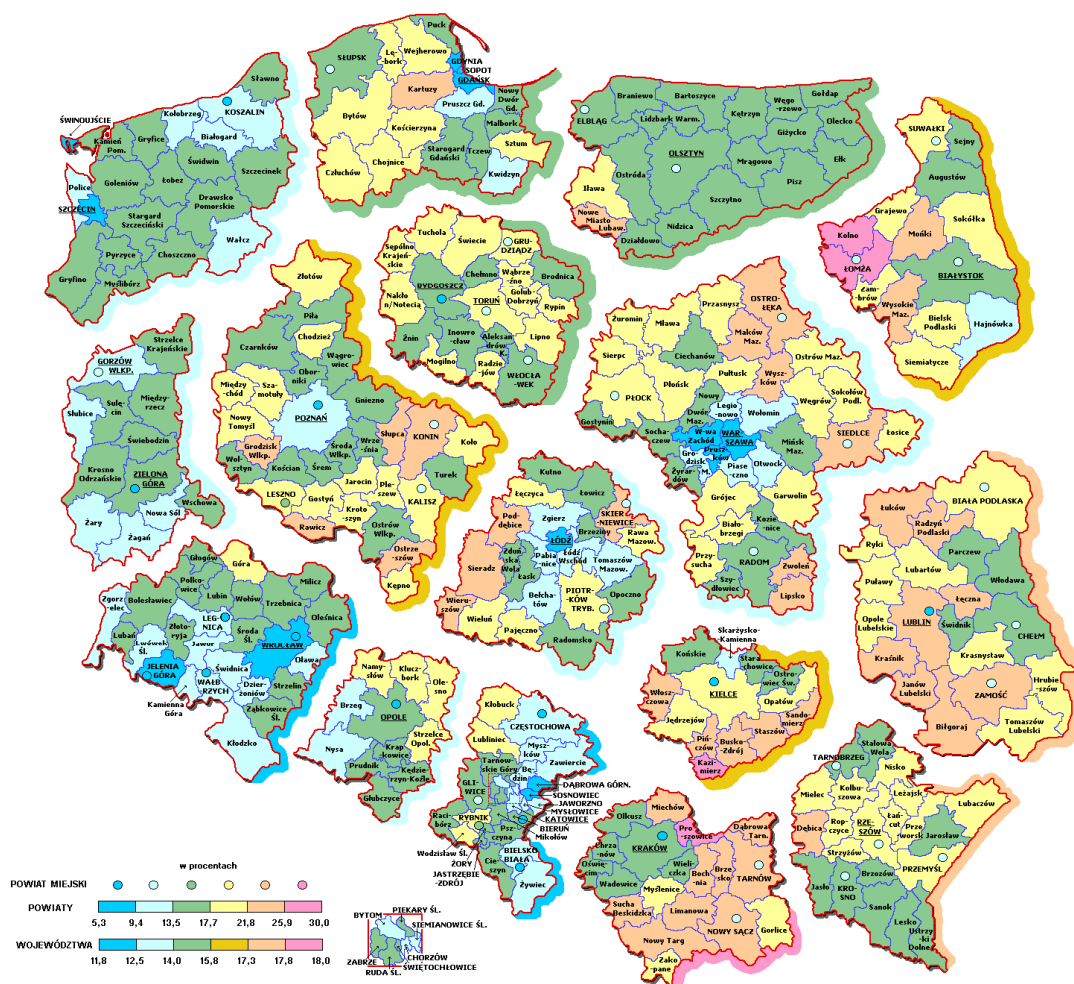

podobnie jak w przypadku rozkładu liczby bezrobotnych ogółem, w województwach: opolskim (5,1 tys. osób), i lubuskim (5,4 tys. osób). Należy zauważyć, że w 2015 r. w porównaniu do 2014 r., spadek liczby młodych bezrobotnych odnotowano we wszystkich województwach, najwyższy w mazowieckim (o 7,5 tys., tj. o 19,8%), małopolskim (o 7,2 tys., tj. o 25,1%), i śląskim (o 6,5 tys., tj. o 25,9%).

Rozpiętość odsetka bezrobotnych do 25 r. ż. w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 11,8% w województwie dolnośląskim do 18% w województwie małopolskim, a więc wyniosła 6,2 p. p. wobec 8,0 p. p. w końcu 2014 r.

Zauważyć należy, że terytorialne zróżnicowanie jest stałą cechą polskiego rynku pracy i wynika zarówno z nierównomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego. W przypadku osób młodych dodatkowo nakładają się na to czynniki demograficzne.

Udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2015 r.

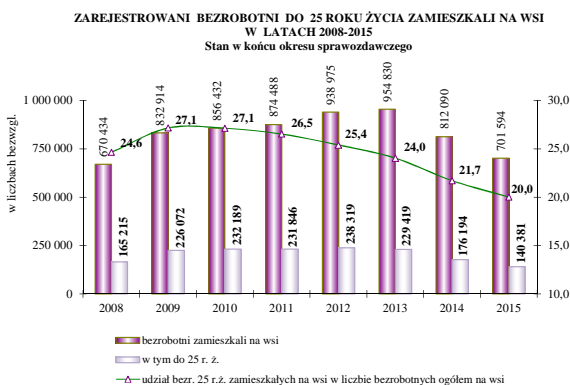

Wyszczególnienie	Poziom województw		Poziom powiatów	
	2014 r.	2015 r.	2014 r.	2015 r.
Najwyższa wartość w %	20,7	18,0	33,3	30,0
Najniższa wartość w %	12,7	11,8	5,7	5,3
Różnica pomiędzy wartością najwyższą i najniższą w punktach procentowych	8,0	6,2	27,6	24,7

Terytorialne zróżnicowanie rozkładu bezrobocia według wieku z pewnością uzależnione jest od struktury wiekowej ludności zamieszkałej na danym terenie. **W przypadku powiatów zróżnicowanie to jest jeszcze wyższe niż na poziomie województw i w końcu 2015 r. wyniosło 24,7 p. p.** Na poziomie powiatu najniższe udziały osób młodych notowano w M. St. Warszawa, M. Wrocław i M. Sopot (po 5,3%), zaś najwyższe w powiatach: proszowickim (30%), kazimierskim (29,6%), i kolneńskim (28,6%). Związane jest to m.in. z większymi możliwościami znalezienia zatrudnienia w dużych miastach, przez młode i najczęściej dobrze wykształcone osoby.

Bezrobotni do 25 roku życia według miejsca zamieszkania

W końcu 2015 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 140,4 tys. osób do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi (tj. 20% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi) **i 96,5 tys. zamieszkałych w mieście** (11,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych w mieście). Powyższe oznacza, że młodym ludziom na wsi trudniej jest znaleźć pracę. W odniesieniu do stanu z końca 2014 r. subpopulacja ta zmniejszyła się o 35,8 tys. osób, tj. o 20,3%. Liczba młodych bezrobotnych zamieszkałych w mieście (96,5 tys. osób) zmniejszyła się o 29,3 tys. osób tj. o 23,3%.

W końcu 2015 r. na wsi, na 100 bezrobotnych młodych mężczyzn, przypadało 116 bezrobotnych kobiet do 25 r. ż., w mieście 124.

Najwięcej bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi, było zarejestrowanych w następujących województwach: mazowieckim – 19 tys. osób (19,9% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi w tym województwie), podkarpackim – 16,2 tys. osób (20,7%) i małopolskim – 15 tys. osób (23,5%), najmniej zaś w województwach: lubuskim – 2,7 tys. osób (16,1%), i opolskim – 2,9 tys. osób

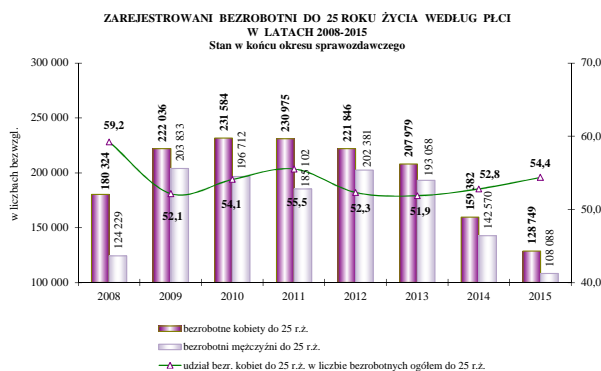
(17,1%).

Bezrobotni do 25 roku życia według płci

Wśród osób bezrobotnych ogółem, jak również wśród bezrobotnych do 25 r. ż., przeważają kobiety. **W końcu 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 128,7 tys. młodych kobiet** (tj. 54,4% zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż.). Wśród bezrobotnych ogółem udział kobiet wyniósł 52,2%.

Współczynnik feminizacji wśród młodych wyniósł w końcu 2015 r. – 119 (w końcu 2014 r. – 112), był więc wyższy niż dla bezrobotnych ogółem – 109.

W końcu 2015 r., w porównaniu do stanu z końca 2014 r., przy spadku liczby bezrobotnych do 25 r. ż. o 65,1 tys. osób (tj. o 21,6%), liczba bezrobotnych kobiet w omawianej grupie wiekowej zmniejszyła się o 30,6 tys. osób (tj. o 19,2%). Spadek wystąpił również wśród bezrobotnych mężczyzn do 25 r. ż. i wyniósł 34,5 tys. osób, tj. 24,2%.

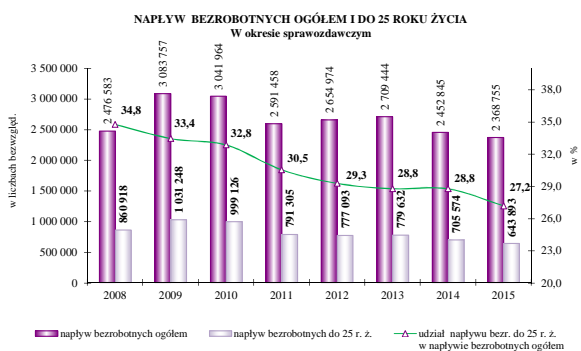
Młode kobiety legitymują się wyższym poziomem wykształcenia niż mężczyźni, a mimo to są bardziej narażone na długotrwałe bezrobocie. W końcu 2015 r. wśród zarejestrowanych młodych kobiet wyższe wykształcenie posiadało 10,7% (tj. 13,8 tys. kobiet), a 38,8% (tj. 50 tys. kobiet) miało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe. Wśród młodych bezrobotnych mężczyzn proporcje te wynosiły odpowiednio 4,4% i 50,5%. Wy-

kształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym legitymowało się 50,5% młodych bezrobotnych kobiet (tj. 65 tys. osób) i 45,1% młodych bezrobotnych mężczyzn (tj. 48,7 tys. osób).

W końcu 2015 r., o ile w liczbie bezrobotnych do 25 r. ż., kobiety stanowiły 54,4% zarejestrowanych, to w grupie młodych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy było 67,7% kobiet, a wśród młodych bezrobotnych, którzy najdłużej oczekiwali na podjęcie zatrudnienia (ponad 2 lata) – 71,3%. Bez pracy powyżej 24 miesięcy pozostawało 11,2% zarejestrowanych młodych kobiet (14,4 tys. osób) i 5,4% zarejestrowanych mężczyzn (5,8 tys. osób).

Na koniec 2015 r. kobiety do 25 r. ż. pozostawały w ewidencji urzędów pracy 8,8 miesiąca, a mężczyźni – 6,1 miesiąca, co potwierdza, że czas pozostawania bez pracy młodych kobiet jest dłuższy niż mężczyzn.

Bilans bezrobotnych do 25 roku życia

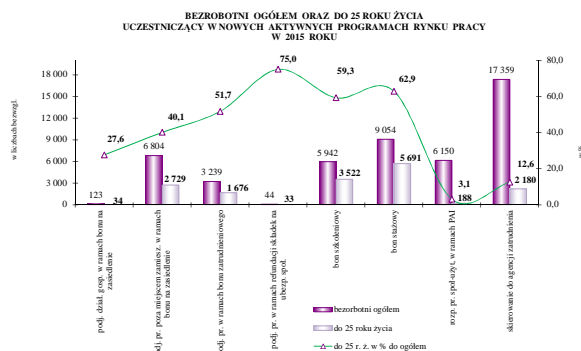
W 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 643,9 tys. osób do 25 r. ż. (tj. 27,2% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 228,3 tys. młodych, a po raz kolejny 415,6 tys. osób. W porównaniu do roku 2014 odnotowano spadek rejestracji wśród młodych o 61,7 tys. osób, tj. o 8,7%.

W 2015 r. z ewidencji bezrobotnych wyłączono 660,4 tys. osób do 25 r. ż., tj. o 88,1 tys. osób mniej niż w 2014 r. (spadek o 11,8%). Najczęstszą przyczyną wyłączeń były podjęcia pracy (45% odpływu tej populacji), niepotwierdzenia gotowości

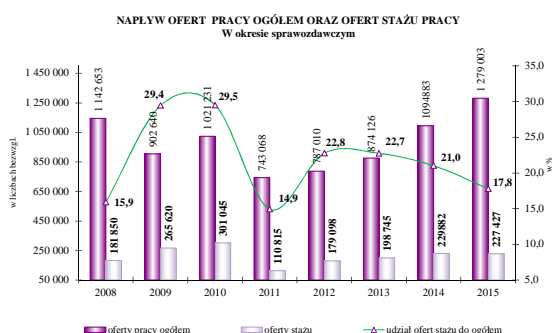
do pracy (24,1%) oraz rozpoczęcia stażu (14,8%).

W 2015 r. pracę podjęło 297,1 tys. osób do 25 r. ż. (spadek o 2,6% w porównaniu do 2014 r.), prace niesubsydiowane podjęło 260 tys. młodych osób (spadek o 3,7%), natomiast w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 37,1 tys. młodych (wzrost o 6,4%).

W całym 2015 r. aktywnymi programami rynku pracy objęto 155,5 tys. młodych bezrobotnych wobec 177,3 tys. przed rokiem. Zatem w ciągu roku liczba zaktywizowanych młodych bezrobotnych zmalała o 21,8 tys. osób, czyli o 12,3%. Osoby młode w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły 15,1%, a wśród zaktywizowanych 30,1%, zatem 15 p. p. więcej. Najpopularniejszą formą aktywizacji młodych bezrobotnych były staże, w których uczestniczyło 97,6 tys. osób, a szkolenia rozpoczęło 18,8 tys. osób. Ponadto 37,1 tys. młodych rozpoczęło prace subsydiowane, w tym 8,3 tys. otrzymało dotację na podjęcie działalności gospodarczej, a 10,6 tys. osób podjęło pracę w ramach refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

W 2015 r. z nowych form aktywizacji skorzystało 16,1 tys. osób do 25 r. ż., (31,2% ogółu bezrobotnych, którzy skorzystali z tych form). Dużym zainteresowaniem młodych cieszą się bony – w 2015 r. blisko 5,7 tys. młodych do 25 r. ż. rozpoczęło staż w ramach bonu stażowego, 3,5 tys. rozpoczęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego, 2,7 tys. podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie, 1,7 tys. osób podjęło pracę w ramach bonu zatrudnieniowego, a 34 mł-

dych bezrobotnych podjęło działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie.

Na ogólną liczbę 1 279 tys. ofert pracy zgłoszonych w 2015 r. do urzędów pracy – 227,4 tys. ofert dotyczyło stażu pracy, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród młodych bezrobotnych. Z ogólnej liczby zgłoszonych ofert stażu pracy – 60,9 tys. pochodziło z sektora publicznego (26,8% ofert stażu), a 166,5 tys. ofert staży zgłosił sektor prywatny (73,2%). Oferty stażu stanowiły 17,8% wszystkich ofert, które pracodawcy zgłosili w 2015 r. **Wzrosła przede wszystkim ilość ofert pracy niesubsydiowanej o 163 tys. ofert, tj. o 22,8%, przy wzroście ofert pracy subsydiowanej o 21,1 tys. ofert, tj. o 5,5%**, w tym liczba ofert staży spadła o 2,5 tys. ofert, tj. o 1,1%.

W końcu 2015 r. w urzędach pracy pozostawało 846 niewykorzystanych ofert stażu, tym samym propozycje stażu stanowiły 1,7% wszystkich ofert niewykorzystanych w końcu roku.

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Specyficzną grupę młodzieży stanowią absolwenci, czyli osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

W latach 1998-2001 liczba bezrobotnych absolwentów z roku na rok zwiększała się. Spadek bezrobocia absolwentów, po raz pierwszy od kilku lat, odnotowany został w końcu 2002 r. i wyniósł 7,7%, podczas gdy liczba bezrobotnych ogółem zwiększyła się o 3,3% w odniesieniu do stanu z końca 2001 r. Notowany w kolejnych latach spadek liczby bezrobotnych absolwentów utrzymał się do końca 2007 r., kiedy to zarejestrowanych było 72,2 tys. bezrobotnych absolwentów. Jednak w następnych latach z roku na rok nieprzerwanie liczba bezrobotnych absolwentów wzrastała. W końcu 2008 r. wzrost wyniósł 7,8% w porównaniu do 2007 r., zaś w końcu 2009 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 120,3 tys. absolwentów i wzrost w stosunku do 2008 r. wyniósł aż 54,5%. Również w latach 2010-2012 liczba bezrobotnych absolwentów zwiększała się, choć dużo wolniej, by począwszy od 2013 r. zacząć maleć. W końcu 2013 r. spadek wyniósł 5,3 tys. osób (tj. 4,2%), rok później było to już 35,8 tys. osób (tj. 29,5%). **W końcu 2015 r. zarejestrowanych było 71,6 tys. absolwentów i w porównaniu do roku poprzedniego było to o 13,8 tys. osób mniej (spadek o 16,1%).**

Na koniec 2015 r. najwięcej bezrobotnych w omawianej kategorii zarejestrowanych było w województwach: mazowieckim – 8,5 tys. osób, podkarpackim 7,3 tys. osób i małopolskim – 7,2 tys. osób. Najmniej bezrobotnych absolwentów było w lubuskim 1,5 tys. osób i opolskim 1,7 tys. osób, co związane jest z rozkładem liczby bezrobotnych ogółem.

Spadek liczby bezrobotnych absolwentów w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najwyższy w małopolskim o 1,9 tys. oraz mazowieckim i śląskim (po przeszło 1,5 tys.).

Odsetek bezrobotnych absolwentów w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2015 r. wyniósł 4,6%, i był najniższy od wielu już lat, a rozpiętość tego wskaźnika kształtowała się w przedziale od 6,0% w województwie małopolskim do 3,3% w województwie zachodniopomorskim, i wyniosła 2,7 p. p. (wobec 3,2 p. p. w końcu 2014 r.).

W końcu 2015 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów, najmniej było osób posiadających zawody mieszczące się w grupie siły zbrojne (6 osób) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (115 osób), najwyższy natomiast był odsetek absolwentów wśród osób posiadających zawody mieszczące się w grupie specjaliści (15,4 tys. osób, tj. 10,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie zawodowej), technicy i inny średni personel (10,1 tys. osób, tj. 5,5%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (10,1 tys. osób, tj. 3,4%).

W malejącym rankingu zawodów posiadanych przez najwyższą liczbę bezrobotnych absolwentów w końcu 2015 r., pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmowali sprzedawcy 3,3 tys. osób (tj. 2,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w tym zawodzie), natomiast pierwszą lokatę wśród zawodów nierobotniczych zajął technik ekonomista (1,3 tys. bezrobotnych absolwentów, tj. 4,7%).

Ranking 10 zawodów według malejącej liczby bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki w końcu 2015 r.

Zawód	Zarejestrowani bezrobotni ogółem		w tym w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		
	w liczbach bezwzgl.	ranking	w liczbach bezwzgl.	ranking	w % do ogółu bezrobotnych
Ogółem	1 563 339		71 615		4,6
Bez zawodu	223 015		25 035		11,2
Posiadający zawody	1 340 324		46 580		3,5
w tym:					
Sprzedawca	133 954	1	3 289	1	2,5
Kucharz	38 659	2	2 052	2	5,3
Fryzjer	17 765	10	2 003	3	11,3
Mechanik pojazdów samochodowych	16 128	12	1 819	4	11,3
Technik ekonomista	27 126	6	1 285	5	4,7
Technik informatyk	6 335	38	961	6	15,2
Specjalista administracji publicznej	8 395	32	893	7	10,6
Pedagog	8 512	30	764	8	9,0
Ekonomista	11 582	20	763	9	6,6
Technik hotelarstwa	4 336	56	755	10	17,4

Opracowanie własne na podstawie danych z zał. 3 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

W rankingu 10 zawodów o najwyższej liczbie bezrobotnych absolwentów znalazły się aż 3 zawody wymagające wyższego wykształcenia: specjalista administracji publicznej (0,9 tys. osób, tj. 10,6% bezrobotnych w tym zawodzie to absolwenci), pedagog (0,8 tys. osób, tj. 9,0%) oraz ekonomista (0,8 tys. osób, tj. 6,6%).

W 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 241,9 tys. absolwentów (tj. 10,2% napływu do bezrobocia ogółem). W porównaniu do roku 2014 odnotowano spadek rejestracji w tej grupie bezrobotnych o 25,8 tys. osób, tj. o 9,6%. W 2014 r. podjęcia pracy wśród absolwentów (95,9 tys. osób) stanowiły 7,5% ogółu podjęć pracy. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost podjęć pracy w tej subpopulacji o 0,4%.

W 2015 r. do urzędów pracy zgłoszono 6,7 tys. ofert pracy dla osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, co stanowiło 0,5% ogółu zgłoszonych ofert pracy. W porównaniu do 2014 r. liczba ofert pracy dla absolwentów wzrosła o 0,8 tys. ofert, tj. o 14,4%. W tym samym czasie liczba ofert pracy ogółem wzrosła o 16,8%.

W liczbie zgłoszonych w 2015 r. ofert pracy dla absolwentów było: 1,5 tys. ofert pracy z sektora publicznego, 5,2 tys. ofert z sektora prywatnego, 3,4 tys. ofert pracy niesubsydiowanej, 3,3 tys. ofert pracy subsydiowanej, 2 tys. ofert pracy sezonowej.

Najwięcej ofert pracy dla absolwentów zgłoszono w województwach śląskim – 1,4 tys. ofert pracy, lubelskim – 1,3 tys. i wielkopolskim – 1 tys. Najmniej ofert dla absolwentów zgłoszono o urzędów pracy w województwie lubuskim (19 ofert).

W końcu 2015 r. niewykorzystanych pozostało 227 ofert pracy dla absolwentów.

Bezrobotni do 30 roku życia³

Odpowiadając na nowe zjawiska związane z upowszechnieniem się edukacji na poziomie wyższym, nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2014 r., rozszerzyła grupę osób uznawanych za młodych bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wprowadzając grupę do 30 roku życia.

³ W ramach statystyki publicznej dane nt. tej grupy gromadzone są od 2015 r.

Ustawa wprowadziła szereg nowych instrumentów, w szczególności bonów, skierowanych wyłącznie do osób młodych. Bony stażowe, zatrudnieniowe i szkoleniowe powinny przyczynić się do szybkiej poprawy sytuacji młodych na rynku pracy. Znajduje to potwierdzenie w danych statystycznych, z których wynika, że młodzi chętnie korzystają ze skierowanych do nich instrumentów rynku pracy.

Na koniec 2015 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 459,2 tys. bezrobotnych do 30 r.ż. i stanowili oni 29,4% ogółu bezrobotnych. W 2015 r. pracę podjęło 553,8 tys. osób w tej grupie, co stanowiło 43,1% ogółu podjęć pracy.

Bezrobotni ogółem, w tym do 30 r. ż. oraz do 25 r. ż., którzy rozpoczęli udział w nowych formach aktywizacji w 2015 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	z ogółem			
		do 30 r. ż.	udział do ogółem w %	do 25 r. ż.	udział do ogółem w %
		w okresie sprawozdawczym			
Podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	6	1	16,7	0	0,0
Podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	39	5	12,8	0	0,0
Podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	44	44	100,0	33	75,0
Podjęcia działalności gospod. w ramach bonu na zasiedlenie	123	121	98,4	34	27,6
Podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	3 239	3 236	99,9	1 676	51,7
Podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	6 804	6 789	99,8	2 729	40,1
Rozpoczęcia prac społecznie użytecznych w ramach PAI	6 150	602	9,8	188	3,1
Rozpoczęcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego	5 942	5 924	99,7	3 522	59,3
Rozpoczęcie stażu w ramach bonu stażowego	9 054	9 045	99,9	5 691	62,9
Skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	17 290	3 742	21,6	2 180	12,6
Podjęcia pracy w ramach dofinansowania za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r. ż.	2 759	x	x	x	x
Razem	51 450	29 509	57,4	16 053	31,2

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy

Uwaga: Młodzi do 30 r. ż. stanowią blisko 100% zarejestrowanych bezrobotnych, którzy rozpoczęli udział w nowej formie pomocy przewidzianej dla tej grupy, ponieważ część osób, w momencie rozpoczęcia działania, przekroczyła już 30 r. ż. a zostali do niego skierowani przed ukończeniem 30 r. ż.

W 2015 r. z aktywnych programów rynku pracy skorzystało 262,6 tys. osób do 30 r. ż., w tym z nowych form aktywizacji skorzystało 29,5 tys. osób (57,4% ogółu bezrobotnych, którzy skorzystali z nowych form). Dużym zainteresowaniem młodych cieszą się bony - w 2015 r. 9,0 tys. młodych do 30 r. ż. rozpoczęło staż w ramach bonu stażowego, 6,8 tys. podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie, 5,9 tys. rozpoczęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego, 3,2 tys. osób podjęło pracę w ramach bonu zatrudnieniowego, a 121 młodych bezrobotnych podjęło działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie.

Znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła również ułatwienia w podejmowaniu zatrudnienia poprzez refundację składek na ubezpieczenia społeczne za bezrobotnych do 30 r. ż. podejmujących pierwszą pracę (w 2015 r. 44 osoby do 30 r. ż. skorzystały z tej formy pomocy oraz zwolniła pracodawców z obowiązku odprowadzania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zatrudnione osoby w wieku do 30 r. ż.

Podsumowanie

Sytuacja na rynku pracy młodzieży, choć systematycznie się poprawia, to wciąż pozostaje trudna, co przejawia się niskim wskaźnikiem aktywności zawodowej oraz wysoką stopą bezrobocia, choć nie dzieje się tak tylko w Polsce, ale w wielu krajach UE. **Według danych Eurostat zharmonizowana stopa bezrobocia młodzieży w grudniu 2015 r. wyniosła**

w Polsce 20,5%⁴ (w UE 19,7%), czyli była blisko 3-krotnie wyższa niż zharmonizowana stopa bezrobocia ogółem w kraju (7,1%).

Wprawdzie na przestrzeni ostatnich kilku lat sytuacja znacząco się poprawiła, o czym świadczy spadek udziału młodych w liczbie zarejestrowanych z przeszło 30% w latach 1993-95 do niewiele ponad 15% w końcu 2015 r., ale wciąż napotykają oni problemy w płynnym wejściu na rynek pracy. Dlatego też wprowadzono, nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, szereg nowych rozwiązań przeznaczonych do walki z bezrobociem młodzieży.

Wysokie bezrobocie młodych stanowi poważny problem społeczny gdyż wywołuje skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne. Efektem bezrobocia młodych może być ubóstwo, marginalizacja, a w skrajnych przypadkach wykluczenie społeczne. Trudna sytuacja na rynku pracy osób młodych najczęściej wiązana bywa z brakiem doświadczenia zawodowego oraz niedopasowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Coraz większa część młodych ludzi w celu zwiększenia możliwości znalezienia odpowiedniej pracy decyduje się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych zdobywając wyższe wykształcenie, a w jego trakcie odbywając staże, praktyki, czy podejmując pracę. Sprzyja temu dynamiczny rozwój szkolnictwa, przede wszystkim wyższego, co spowodowało, że na przestrzeni ostatnich 20 lat liczba studentów wzrosła ponad czterokrotnie. W roku akademickim 2014/2015 w 434 szkołach wyższych kształciło się 1 469,4 tys. osób, podczas gdy w roku szkolnym 1990/1991 było to niewiele ponad 400 tys. osób. Współczynnik skolaryzacji brutto⁵ wzrósł w tym czasie z 12,9% do 48,1%⁶. Należy jednak zauważyć, że od roku akademickiego 2005/2006 – kiedy to liczba studentów osiągnęła rekordową wartość 1 953,8 tys. – notujemy jej systematyczny spadek. Zmiany te związane są ze stale malejącą liczbą ludności w wieku 19-24 lata.

W roku akademickim 2013/2014 spośród ogólnej liczby 424,6 tys. absolwentów szkół wyższych 23,2% stanowili absolwenci kierunków ekonomicznych i administracyjnych, a 12,8% absolwenci kierunków pedagogicznych. Kierunki społeczne ukończyło 10,3% absolwentów, medyczne 8,2%, a humanistyczne 6,5%⁷.

Kierunek uzyskanego wykształcenia ma wpływ na powodzenie na rynku pracy, choć obok niego liczą się także zdobyte umiejętności, czy posiadane doświadczenie zawodowe. Warto wspomnieć, że wybór kierunków studiów stanowi wypadkową wielu czynników, takich, jak: zainteresowania, możliwości podjęcia studiów na określonym kierunku, oferta szkół wyższych, czy odległość od miejsca zamieszkania. Z drugiej strony faktem jest, że zapotrzebowanie pozostaje wciąż niedostatecznie zbadane. Znaczna jest tu rola pracodawców, którzy niejednokrotnie mają problem z określeniem przyszłych potrzeb kadrowych.

Wychodząc na przeciw pojawiającym się problemom Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na bieżąco monitoruje sytuację na rynku pracy i podejmuje działania na rzecz jej poprawy. Począwszy od 2005 roku Ministerstwo prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9). Dotychczas prowadzony monitoring z uwagi na niewystarczającą wiedzę o stronie popytowej, jak również zawężenie ofert wyłącznie do zgłaszanych do urzędów pracy miał ograniczone zastosowanie, głównie do wyznaczania kierunków szkoleń dla bezrobotnych. Z tego też względu, w ramach projektu współfinansowanego z EFS, została opracowana nowa metodologia prowadzenia monitoringu, która została wdrożona do stosowania przez urzędy pracy w 2015 roku.

Kolejną inicjatywą, która powinna pomóc młodym ludziom w wyborze ścieżki edukacyjnej jest projekt Barometr zawodów⁸, który w 2015 r. po raz pierwszy zrealizowano na terenie całego kraju, w oparciu o metodologię wypracowaną przez WUP w Krakowie. Barometr zawodów jest jednoroczną prognozą sytuacji w zawodach, ma charakter jakościowy i powstaje w trakcie dyskusji grupowej, w której uczestniczą pracownicy powiatowych urzędów pracy oraz eksperci z innych instytucji posiadający wiedzę na temat lokalnego rynku pracy.

⁴ Eurostat news release euro indicators, December 2015, 24/2016 – 2 February 2016

⁵ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji (według stanu w dniu 31 grudnia) osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia (19-24 lata).

⁶ Szkoły wyższe i ich finanse w 2014 r., GUS, Warszawa 2015.

⁷ Szkoły wyższe i ich finanse w 2014 r., GUS, Warszawa 2015.

⁸ Szczegółowe dane znajdują się na stronie www.barometrzwawodow.pl

Bilans bezrobotnych do 25 r. ż. w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie o - ogółem k - kobiety		Rok				wzrost, spadek (-) 2015 do 2014	
		2015		2014		w osobach	w %
		w osobach	w %	w osobach	w %		
Bezrobotni do 25 r. ż. zarejestrowani w okresie sprawozdawczym "napływ"	o	643 893	100,0	705 574	100,0	-61 681	-8,7
	k	314 432	48,83	342 782	48,5	-28 350	-8,3
Bezrobotni do 25 r. ż. wyrejestrowani w okresie sprawozdawczym "odpływ"	o	660 431	100,0	748 540	100,0	-88 109	-11,8
	k	316 557	47,9	359 599	48,1	-43 042	-12,0
podjęcia pracy	o	297 133	45,0	304 999	41,5	-7 866	-2,6
	k	146 731	22,2	151 289	20,6	-4 558	-3,0
pracy niesubsydiowanej	o	260 031	39,4	270 130	37,4	-10 099	-3,7
	k	121 026	18,3	136 929	18,9	-15 903	-11,6
w tym podjęcie działalności gospodarczej	o	4 211	0,6	x	x	x	x
	k	1 442	0,2	x	x	x	x
pracy sezonowej	o	16 385	2,5	17 856	2,6	-1 471	-8,2
	k	8 299	1,3	9 132	1,3	-833	-9,1
pracy subsydiowanej	o	37 102	5,6	34 869	4,0	2 233	6,4
	k	15 705	2,4	14 360	1,7	1 345	9,4
w tym prac interwencyjnych	o	9 693	1,5	7 173	1,1	2 520	35,1
	k	4 969	0,8	4 090	0,7	879	21,5
w tym robót publicznych	o	3 587	0,5	3 670	0,4	-83	-2,3
	k	2 060	0,3	1 950	0,2	110	5,6
w tym podjęcia działalności gospodarczej	o	8 303	1,3	9 870	1,2	-1 567	-15,9
	k	2 783	0,4	3 256	0,4	-473	-14,5
w tym podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrud. bezrobotnego	o	10 614	1,6	12 370	1,2	-1 756	-14,2
	k	3 586	0,5	4 177	0,4	-591	-14,1
w tym inne	o	467	0,1	1 786	0,1	-1 319	-73,9
	k	227	0,0	887	0,0	-660	-74,4
w tym z powodu rozpoczęcia szkolenia	o	18 803	2,8	22 879	3,1	-4 076	-17,8
	k	4 716	0,7	6 733	0,9	-2 017	-30,0
rozpoczęcia stażu	o	97 570	14,8	117 210	13,6	-19 640	-16,8
	k	63 527	9,6	76 370	9,1	-12 843	-16,8
rozpoczęcia przygotowania zawodowego	o	159	0,0	62	0,0	97	156,5
	k	55	0,0	16	0,0	39	243,8
rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	o	1 849	0,3	2 248	0,4	-399	-17,7
	k	1 218	0,2	1 506	0,2	-288	-19,1
skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	o	2 180	0,3	x	x	x	x
	k	1 349	0,2	x	x	x	x
odmowy bez uzasadn. przycz. przyjęcia propoz. odpow. pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	o	24 521	3,7	19 201	2,2	5 320	27,7
	k	9 472	1,4	7 426	0,9	2 046	27,6
odmowy ustalenia profilu pomocy		32	0,0	x	x	x	x
		10	0,0	x	x	x	x
niepotwierdzenia gotowości do pracy	o	159 460	24,1	209 027	30,2	-49 567	-23,7
	k	56 938	8,6	75 582	11,1	-18 644	-24,7
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	o	35 539	5,4	40 411	4,8	-4 872	-12,1
	k	19 539	3,0	22 560	2,7	-3 021	-13,4
podjęcia nauki	o	6 021	0,9	7 167	1,1	-1 146	-16,0
	k	3 541	0,5	4 176	0,7	-635	-15,2
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	o	3 272	0,5	5 140	0,6	-1 868	-36,3
	k	1 863	0,3	3 065	0,3	-1 202	-39,2
innych	o	13 892	2,1	18 994	2,4	-5 102	-26,9
	k	7 598	1,2	10 171	1,3	-2 573	-25,3
Bezrobotni do 25 r. ż., którzy rozpoczęli udział w aktywnych programach rynku pracy	o	155 483	23,5	177 268	21,2	-21 785	-12,3
	k	85 221	12,9	98 985	12,0	-13 764	-13,9

Źródło: Sprawozdanie MPiPS-01 o rynku pracy

Struktura bezrobotnych ogółem, oraz do 30 r. ż., w tym do 25 r. ż., według stanu w końcu okresu sprawozdawczego

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem w końcu 2015 r.	bezrobotni do 30 r.ż.		bezrobotni do 25 r. ż.				
			2015	(kolumna 2:1) udział w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w końcu 2015 r.	2015	2014	wzrost/spadek 2015 do 2014		(kolumna 4:1) udział w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w końcu 2015 r.
							6	7	
		1	2	3	4	5	6	7	8
		w liczbach bezwzględnych		w %	w liczbach bezwzględnych			w %	
płeć	kobieta	816 138	262 763	32,2	128 749	159 382	-30 633	-19,2	15,8
	mężczyzna	747 201	196 445	26,3	108 088	142 570	-34 482	-24,2	14,5
miejsce zamieszkania	wieś	701 594	249 574	35,6	140 381	176 191	-35 810	-20,3	20,0
	miasto	861 745	209 634	24,3	96 456	125 761	-29 305	-23,3	11,2
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	159 332	63 571	39,9	35 434	39 577	-4 143	-10,5	22,2
	1-3	299 709	120 106	40,1	68 574	81 984	-13 410	-16,4	22,9
	3-6	235 270	89 288	38,0	52 254	65 277	-13 023	-20,0	22,2
	6-12	248 173	68 266	27,5	31 925	42 551	-10 626	-25,0	12,9
	12-24	241 402	60 205	24,9	28 410	44 491	-16 081	-36,1	11,8
	pow. 24	379 453	57 772	15,2	20 240	28 072	-7 832	-27,9	5,3
wykształcenie	wyższe	200 245	80 472	40,2	18 542	25 237	-6 695	-26,5	9,3
	policealne i śr. zawod.	340 799	112 429	33,0	65 671	83 211	-17 540	-21,1	19,3
	średnie ogólnokoszt.	164 558	87 223	53,0	48 033	62 438	-14 405	-23,1	29,2
	zasadnicze zawodowe	424 924	82 000	19,3	51 920	64 829	-12 909	-19,9	12,2
	gimnazjalne i poniżej	432 813	97 084	22,4	52 671	66 237	-13 566	-20,5	12,2
staż pracy	do 1 roku	278 514	139 909	50,2	69 706	79 384	-9 678	-12,2	25,0
	1-5	343 898	132 556	38,5	53 902	66 312	-12 410	-18,7	15,7
	5-10	226 993	19 712	8,7	1 538	1 973	-435	-22,0	0,7
	10-20	238 101	533	0,2	x	x	x	x	x
	20-30	163 411	x	x	x	x	x	x	x
	30 lat i więcej	62 277	x	x	x	x	x	x	x
	bez stażu	250 145	166 498	66,6	111 691	154 283	-42 592	-27,6	44,7
Razem		1 563 339	459 208	29,4	236 837	301 952	-65 115	-21,6	15,1

Źródło: załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy

Opracowano:

Wydział Analiz i Statystyki (JML, WK)

<http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/>